

Předmluva	7
1. Simulační modelování	9
1.1 Vymezení simulace	9
1.2 Základní pojmy	10
1.3 Význam variability podnikových procesů	11
1.4 Dynamické chování systémů	12
1.5 Metoda Monte Carlo	13
1.6 Využití simulace a metody Monte Carlo v praxi	14
2. Generování náhodných čísel	17
2.1 Co je náhodné číslo?	17
2.2 Generování náhodných čísel	17
2.3 Testování náhodných čísel	20
2.3.1 Frekvenční test	21
2.3.2 Poker test	21
2.3.3 Test autokorelace	21
3. Generování hodnot náhodných veličin	23
3.1 Základní pojmy	23
3.2 Metody transformace náhodných čísel na hodnoty náhodných veličin	23
3.2.1 Metoda inverzní transformace	23
3.2.2 Zamítací metoda	24
3.2.3 Kompoziční metoda	24
3.3 Spojitá rozdělení	24
3.3.1 Exponenciální rozdělení $E(1/\lambda)$	24
3.3.2 Rovnoměrné rozdělení $R(a,b)$	25
3.3.3 Normální rozdělení	26
3.3.4 Logaritmicko-normální rozdělení	26
3.4 Diskrétní rozdělení	27
3.4.1 Geometrické rozdělení	27
3.4.2 Pascalovo rozdělení	27
3.4.3 Binomické rozdělení	28
3.4.4 Poissonovo rozdělení	28
3.4.5 Hypergeometrické rozdělení	29
3.5 Vícerozměrné normální rozdělení	29
3.6 Náhodné výběry	30
3.7 Určení typu rozdělení	31
4. Tvorba a algoritmizace simulačních modelů	33
4.1 Modelování a algoritmizace	33
4.2 Pevný časový krok	35
4.3 Redukce rozptylu	35
4.3.1 Metoda společných náhodných čísel	36
4.3.2 Metoda stratifikovaných výběrů	36
5. Navrhování simulačních experimentů a analýza výsledků	37
5.1 Úvodem	37
5.2 Analýza výsledků	37
5.2.1 Simulace s konečným horizontem	38

5.2.2	Simulace dlouhodobého chování systému	38
5.3	Počet experimentů.....	41
6.	<i>Srovnání systémů a optimalizace</i>	43
6.1	Srovnání systémů (malý počet variant).....	44
6.2	Optimalizační experimenty (velký počet variant).....	45
7.	<i>Simulační jazyky</i>	47
8.	<i>Spojité simulace</i>	49
9.	<i>Markovovy řetězce</i>	51
10.	<i>Aplikace simulačních modelů</i>	53
10.1	Řízení zásob	53
10.2	Teorie hromadné obsluhy.....	56
10.3	Finanční plánování a řízení rizik v podniku, řízení projektů	59
10.4	Modelování finančních trhů	62
10.4.1	Oceňování opcí	62
10.4.1.1	Ocenění prodejní opce knockout.....	62
10.4.1.2	Ocenění asijské kupní opce.....	63
10.4.1.3	Oceňování exotických opcí amerického typu	63
10.5	Oligopolní trhy	64
10.6	Hospodářská politika (optimální řízení).....	66
10.7	Rozvrhování výroby.....	68
10.8	Aplikace Markovových řetězců	69
11.	<i>Simprocess</i>	73
11.1	Úvod	73
11.2	Základní stavební prvky.....	73
11.3	Vytvoření jednoduchého modelu v SIMPROCESSU	74
11.3.1	Definice entit.....	76
11.3.2	Definice zdrojů.....	77
11.3.3	Vstup entit do systému (Generate).....	78
11.3.4	Popis aktivit (Delay)	79
11.3.5	Popis výstupu (Dispose).....	80
11.3.6	Nastavení parametrů simulace	81
11.3.7	Zobrazení výsledků simulace	82
11.3.8	Grafické výstupy	87
11.4	Ladění modelu.....	88
11.5	Statistické experimenty s modelem.....	90
11.6	Modelování souběžných a alternativních procesů.....	92
11.7	Modelování hierarchických procesů	101
11.8	Přehled významů voleb v menu ikon.....	105
11.9	Otázky a úkoly k procvičení.....	108
12.	<i>Simulační program SIMUL8</i>	109
12.1	Úvod	109
12.2	Základní stavební prvky.....	109
12.3	Vytvoření jednoduchého modelu v SIMUL8	110
12.3.1	Vstup entit do systému (Work Entry Point).....	111
12.3.2	Hromadění entit ve frontě (Storage Bin).....	112
12.3.3	Aktivita (Work Center)	112

12.3.4	Odchod entit ze systému (Work Exit Point).....	113
12.3.5	Modelování zdroje (Resource).....	114
12.3.6	Simulace.....	114
12.3.7	Numerické výsledky.....	116
12.3.8	Grafické výstupy.....	120
12.4	Ladění modelu.....	124
12.5	Statistické experimenty s modelem.....	124
12.6	Modelování priorit.....	127
12.7	Modelování směnného provozu.....	134
12.8	Zpracování dávek.....	146
12.9	Warm Up – zahřátí systému.....	149
12.10	Hierarchické modelování.....	149
12.11	Závěrečné poznámky.....	150
Literatura.....		151

Doufáme, že tato učebnice poslouží studentům ekonomic k získání základních poznatků ze simulace. Vzhledem ke značnému počtu matematických vztahů, obrázků a tabulek se omlouváme za případné nepřesnosti, které se nám přes důkladnou kontrolu nepodařilo odstraňit. Čtenářům budeme vděční za případné připomínky, které by přispěly ke zlepšení učebnice v budoucnu.

Autoři

Praha, listopad 2005